

STOROČIE NA IHRISKU

Slovenský futbal v desiatich dejstvách

Peter Šurín

STOROČIE NA IHRISKU

Slovenský futbal v desiatich dejstvách

Peter Šurín

Storočie na ihrisku

Slovenský futbal v desiatich dejstvách

© Autor textu: Peter Šurín

© Vydavateľstvo DAJAMA a ŠPORT PRESS, s.r.o. , Bratislava 2025

ISBN 978-80-8136-190-6

Obsah

Nekonečný príbeh slovenského futbalu.....	4
I. kapitola (1898 – 1918)	
Ako sa to (v Horných Uhroch) začalo.....	7
II. kapitola (1919 – 1938)	
Prvý slovenský klub	15
III. kapitola (1939 – 1945)	
Futbal sa hral aj cez vojnu	29
IV. kapitola (1946 – 1957)	
Keď futbal trpko plakal	45
V. kapitola (1958 – 1968)	
Šesťdesiatky Made in Czechoslovakia.....	57
VI. kapitola (1969 – 1976)	
Crème de la crème slovenského futbalu.....	73
VII. kapitola (1977 – 1989)	
Neúrodné roky.....	91
VIII. kapitola (1990 – 1993)	
Po novom a od piky	107
IX. kapitola (1994 – 2004)	
Začiatky na zelenej futbalovej lúke.....	123
X. kapitola (2005 – 2025)	
Slovenské európske hostiny	137
Použitá literatúra	158

Nekonečný príbeh slovenského futbalu

Čím začať? Ako a kde? Témou je futbal a obkročiť ho chceme celý, celučký. Preto je najlepšie začať na začiatku. Lenže práve tu vyvstávajú tie tri otázky z úvodu: čím, ako a kde? Úplné začiatky slovenského futbalu úplne dokonale nemáme podchytené. Kým na západ za riekou Morava majú zaznamenané, potvrdené a dokumentami i relevantnými zdrojmi zachytené, ako sa futbalová lopta rozbehla po českej krajine, u nás také niečo chýba.

Viaceré knižné publikácie z pera rešpektovaných novinárskych bardov Štefana Mašlonku, Jozefa Kšiňana, Igora Mráza či Eugena Magdu na viacerých miestach zachytávajú futbalové začiatky v niekdajšom Uhorsku. Vychádzali z notoricky opakovaných zápisov a tie predkladali v nimi napísaných knihách, takže sa z toho stali podklady a zdroje pre ďalšie a ďalšie články, materiály a knihy. Pravdou ale je, že u nás stále nemáme tak podrobne a dokumentačne vierohodne

potvrdené prvopočiatky futbalu na území dnešného Slovenska, ako to majú napríklad Česi vo svojom priestore.

Dejiny našej spoločnosti a štátu totiž vôbec nie sú jednoduché. Prekrývania a vplyvy iných na Slovač sa výrazne prejavovali aj v histórii futbalu. Tak sa do nej dostali mnohé dogmy, početné dohady, ako aj nepravdy. Nie preto, že by niekto úmyselne zavádzal či ohýbal minulosť – len autor sa možno v danej chvíli viac zameral na formu písania, pričom pravdu akosi odsunul do úzadia. Raz si ju overí, potom, neskôr... A už k tomu nedošlo.

Pritom pravdou je, že ani táto kniha neuchopí dejiny slovenského futbalu dokonale pragmaticky, faktograficky nespochybiteľne a dátovo stopercentne. Samozrejme, rešpektuje históriu, vníma skutočnosti, neuhýba pred realitou doby a zapisuje dianie. Nastavená je však inak, v centre všetkých kapitol je príbeh. Človeka, klubu, štadióna, zápasu, udalosti.

Návrat hráčov Slovana taxíkmí z rakúskej hranice do Bratislavy po víťazstve v PVP v roku 1969

Majstri Európy z roku 1976 po návrate domov

Veľkým obmedzujúcim faktorom obsahu tejto knihy bol jej rozsah a presne stanovený celkový počet strán. Námetov by bolo odhadom tak na päťnásobok, ale nedalo sa. Číslo poslednej strany na konci knihy nepustilo.

Ak vychádzame z toho, že prvý oficiálny futbalový zápas na území dnešného Slovenska sa hral v roku 1898, tak sa lopta u nás gúľa takmer stotridsať rokov. Za ten čas sa okolo nej zoskupili desaťtisíce hráčov, tisíce trénerov a počet zápasov ide do miliónov. A ľudí, ktorí sledovali futbal, je prakticky nekonečno. S istým zveličením pritom možno zvažovať, že vlastne život každého futbalistu i každého diváka, priebeh zápasu či turnaja niesol so sebou moment, vhodný pre knižný zápis. Lenže to všetko sa nedá popísať!

Výber tém do obsahu bol čisto subjektívny. Preto, ak tam niekomu chýba v niektorom časovom období to či ono, má absolútnu pravdu. Malo to v knihe byť. Moju selekciu som však robil s tým najčistejším svedomím. Do zoznamu tém sa dostali nielen tie notoricky známe skutočnosti, ale aj také, ktoré zapadli prachom i niekoľkodesaťročného zabudnutia.

No aj pri tých témach z množiny známych sa našli nové momenty. Veď pre generáciu dnešných žiakov a dorastencov sú i okamihy z púte Artmedie Ligou majstrov spred dvadsiatich rokov niečo ako báj či poveseň. Pre ich rodičov sa zas otvárajú iné obzory pri čítaní o afére Adidas – Puma, ktorá rozmetala reprezentáciu po majstrovstvách sveta v roku 1970. Alebo meno banskobystrického trénera, ktorý zlým striedaním poslal pred vyše polstoročím Duklu do druhej ligy, dnes vie povedať možno jeden z tisícky milovníkov futbalu. Tak by sme mohli pokračovať ďalej, cúvať v čase dozadu alebo ním len tak poletovať. Stotridsať rokov...

Kníh o futbale vychádza na Slovensku veľa. Možno až príliš veľa. Táto chce byť čítaná a nezapaďať prachom v knižnici. Ambíciou autora bolo, aby zaujala, aby šla z ruky do ruky a strany mala obchytné, možno až predraté od neustáleho otáčania. Píše sa v nej totiž o neprekonateľnom fenoméne futbalu, o jeho všemožných farbách, vôňach a chutiach. Ten príbeh je nekonečný.

I. kapitola (1898 – 1918)

Ako sa to (v Horných Uhroch) začalo

Prvý zápas v meste Éperjes (dnes Prešov) v máji 1898 • Kto bol profesor Ferenc Pethe • Ktoré kluby vznikli na území dnešného Slovenska • Futbalový (český) slovník tej doby • Aj to sa stalo: Najstarší futbalový klub na našom území.

In medias res. Prvý ukázkový futbalový zápas v Uhorsku, tak je zaznamenané, sa uskutočnil 25. mája 1898 v Prešove. Prečo práve tam? Okolnosti tak rozhodli.

Prešov (vtedajší Eperjes) bol jedným z určujúcich hospodárskych a kultúrnych centier východnej časti Horného Uhorska. Vznikali tam čitateľské krúžky, priemyselné spolky, spevokoly a spolky so zmysluplnými voľnočasovými aktivitami, vrátane telovýchovných. Z viac ako polstoročnej telovýchovnej histórie sa vyvinul základ

aj pre vznik prvého mestského športového klubu Eperjesi Torna és Vívó Egyesület (ETVE), rozumej Prešovského telocvičného a šermiarskeho spolku, v novembri 1896. Už z názvu je zrejmé, čomu sa členovia prioritne venovali, no už pri založení spolku deklarovali, že sú otvorení aj iným športom, mysliac najmä na atletiku.

Gymnastické hodiny sa konali dvakrát týždenne a hodiny šermu trikrát týždenne pod vedením istého Ferenca Petheho, a to v telocvični Katolíckeho gymnázia.

Prešov na začiatku 20. storočia

Prešovské futbalové mužstvo Eperjesi Torna és Vívó Egyesület (ETVE) z roku 1896. Prvý zľava v hornom rade zakladateľ klubu Ferenc Pethe.

Ferenc Pethe

Ferenc Pethe, profesor latinčiny, maďarčiny a telocviku, pochádzajúci z Rumunska, propagoval i všetky nové prúdy vo fyzickej aktivite, ktoré sa vďaka jeho dobrým kontaktom dostali z územia celej monarchie až do Prešova. Za zmienku stojí aj to, že členom tohto športového združenia mohol byť ktokoľvek, bez ohľadu na pohlavie, národnosť, vyznanie, či spoločenskú vrstvu. A ako píše maďarské dobové pramene, ETVE bola aj organizácia „s vlasteneckými

cieľmi a používajúca maďarský jazyk, takže sa aktívne podieľala na maďarizácii prešovského obyvateľstva.“

Bol to práve profesor Ferenc Pethe, kto pozval na telovýchovné slávnosti aj hostí z maďarskej metropoly, aby predviedli exhibičné futbalové stretnutie. Konkrétne šlo o Budapesti TC, klub založený v roku 1885 pre gymnastov, do ktorého po dvoch rokoch existencie pribudla futbalová sekcia, čím sa stal prvým futbalovým klubom v krajine. Mimochodom, v prvých dvoch ročníkoch existencie tzv. Nemzeti Bajnokság (Národného šampionátu) v rokoch 1901 a 1902, tento klub aj zvíťazil. Rivalom pri exhibícii bol mestský rival, klub Ó-Budai TE.

Prvý futbalový zápas

V danú stredu 25. mája 1898 bol krásny slnečný deň. Na vojenskom cvičisku vo pred pripravili ihrisko, rozhrabali krtince, narysovali čiary, pozbýjali skladacie bránky.

I. kapitola (1898 – 1918)

Pre vzácnych hostí a mestskú honoráciu vyrobili lavičky. Čas výkopu bol stanovený tak, aby sa všetci pozvaní mohli doma do syta naobedovať a potom sa v kočiach doviešť na určené miesto. Dámy neopomenuli najmodernejší výkrik módy, klobúky s obrovskými pštrošími perami, a spolu so sprevádzajúcou mestskou honoráciou sa usadili na vyhradených miestach. Dočkali sa všetci. Prítomných však zaskočilo, keď sa na určenej ploche objavilo dvadsať mladých mužov, odetých v neuveriteľných úboroch. Nemožný strih, ešte divnejšia strakatá kombinácia farieb, kratučké nohavice, spod ktorých im trčali holé kolená! Obuté mali akési divné topánky. Medzi nimi šiel pán celý v čiernom. Ten mal hru na povel, lebo keď zapískal, určený či vybraný mládenec spomedzi tých „holokolenných“ z celej sily kopol do gule, položenej na zemi, a potom sa za ňou všetci rozbehli. Vlastne všetci nie. Jeden z každej strany ostal vo vyznačenom poli, akoby chcel chrániť tri drevá, poskakoval hore-dolu medzi nimi

a nielenže sa neuhýbal tej koženej guli, ale priam sa za ňou vrhal. Prizerajúci sa kochali a najviac sa im páčil vysokánsky výkop kamsi do oblakov. Vtedy sa mnohí neudržali a od nadšenia zatlieskali.

Ak by sme mali naplniť všetky nároky na úplný opis diania na cvičisku pri Toryse z tej slnečnej stredy roku Pána 1898, chýba nám zásadný fakt – výsledok. Niet ho! Nenašiel sa v žiadnom z dostupných dokumentov a nie je ani v dosiaľ prebádaných archívoch a knihách.

Duel na vlastné oči sledovali aj členovia bratislavského športového spolku Pozsonyi Torna Egyesület (PTE). Ten mal v rodnom liste okrem názvu zapísaný aj dátum narodenia – 30. september 1880. To, čo videli diváci na prešovskom ihrisku, sa vnorilo hlboko do ich myslí a malo to následky. Predseda PTE István Mossóczy sa s najbližšími spolupracovníkmi rozhodli iniciovať založenie futbalového oddielu v ich spolku.

Mužstvo Budapesti TC, ktoré v roku 1898 odohralo v Prešove prvý zápas na území dnešného Slovenska

FUTBALOVÉ KLUBY NA ÚZEMÍ SLOVENSKA*

1880 – Bratislava: Pozsonyi Torna Egyesület (futbal od 1898), **1896** – Prešov: Éperjesi Torna és Vivő Egyesület (futbal od 1898), **1900** – Banská Bystrica: Besztercebányai Sport Club, **1900** – Komárno: Komáromi Football Club, **1902** – Zvolen: Zólyomi sport egyeslet, **1902** – Užhorod: Товариство ужгородських футболістів, **1903** – Košice: Kassai Athletikai Club, **1904** – Trenčín: Trencsēni Torna Egyesület, **1904** – Banská Štiavnica: Selmeczbányai Athletikai Club, **1906** – Užhorod: Ungvári Athletikai Club, **1906** – Ružomberok: Concordia, **1907** – Nové Zámky: Érsekújvári Sport Egylet, **1907** – Bratislava: Terézvárosi Football Club, **1907** – Sevljuš: Nagyszöllősi Sport Egyesület, **1908** – Fiľakovo: Haladás Athletikai és Torna Club, **1909** – Trnava: Nagyszombati Athletikai Club, **1909** – Vrútky: Ruttkai Torna Club, **1909** – Žilina: Zsolnai Testgyakorjók Köre, **1909** – Nitra: Nyitrai Onkéntes Tüzöltő Testület Sportosztálya, **1910** – Čadca: Športový telovýchovný spolok, **1910** – Bytča: Nagybitcsei futbal club, **1910** – Galanta: Gálantai Sport Club, **1910** – Turčiansky Sv. Martin: Turócszentmártoni Sport Egyesület, **1911** – Bratislava: Ligetfalusi Sport Club, **1911** – Humenné: Homonnai Athlétikai Club, **1911** – Bratislava: Pozsonyi Magántisztviselők Torna Köre, **1912** – Bratislava: Vas és fémmunkások sport clubja, **1912** – Košice: Kassai Sport Club, **1912** – Bratislava: Makkabea Sport Club, **1912** – Bratislava: Törekvés Sport Club, **1912** – Lučenec: Losonci Athletikai Club, **1913** – Prešov: Eperjesi Kereskedelmi Alkalmazottak Sport Egyesülete, **1913** – Rimavská Sobota: Rimaszombati Athletikai Club, **1914** – Sládkovičovo: Diószegi Athletikai Club, **1914** – Šamorín: Somorjai Testgyakorlók Köre, **1914** – Malacky: Malackai Sport Club.

* zoznam najvýznamnejších klubov, ktoré vznikli v danom roku

Futbalové mužstvo bratislavského športového spolku Pozsonyi Torna Egyesület (PTE) na začiatku 20. storočia

Ihrisko Pozsonyi Torna Egyesület (PTE) na začiatku 20. storočia

A tak do PTE nedlho po tomto exhibičnom predstavení pribudol futbalový oddiel. Následne muselo dôjsť k tomu, k čomu vlastne všetko aj smerovalo – medzimestskému súboju medzi ETVE a PTE.

Noviny *Pressburger Zeitung* 3. mája 1899 písali o tomto zápase v rámci II. obvodných telovýchovných slávností Zväzu telocvičných jednôt Uhorska. Autor predpovedal „novému športu skvelú budúcnosť, pretože táto hra si vyžaduje šikovnosť, obratnosť, silu, iniciatívu, rýchlosť, smelosť, odvahu, bystrý zrak a energiu.“ Domáci vyhrali 2:1.

Mimochodom, rovnaký zdroj zaznamenal aj kusé informácie o futbalových dueloch, ktoré sa uskutočnili dokonca skôr – 2. apríla vyhralo v Bratislave mužstvo MFC Budapešť 3:1 a 16. apríla mužstvo Müegyetemi 9:0. O tomto stretnutí písali v denníku *Hiradó*: „Výsledok je prekvapujúci. V prvom polčase Budapešťania strelili šesť gólov a Bratislavčania sa k ich bránke sotva vedeli proti vetru priblížiť. V druhom polčase vietor ustal a domáci sa vzchopili,

takže Budapešťania vedeli horko-ťažko dať tri góly – teda konečný výsledok 9:0 pre hostí.“

Záujem verejnosti o nový šport sa natoľko zvýšil, že v denníku *Hiradó* začali na prvej strane uverejňovať pravidlá futbalu a k najbližším zápasom vytlačili dvetisíc brožúr pre divákov s novými informáciami o futbale.

Futbal vyviezli do celého sveta britskí obchodníci, námorníci, vojaci či diplomati, ale do Horného Uhorska cestu veru nemerali. Iné to bolo s Viedňou či Budapešťou, lopta sa preto v našich končinách oneskorovala za dianím v iných častiach monarchie, ale postupne prenikla aj sem. Futbal sa aj u nás začal pestovať organizovane v kluboch.

Futbalová terminológia

S futbalovou slovenskou terminológiou to bolo neľahké už od začiatku existencie futbalu a tento stav pretrváva vlastne do dnešných dní. Neustále v nej totiž výrazne

AJ TO SA STALO

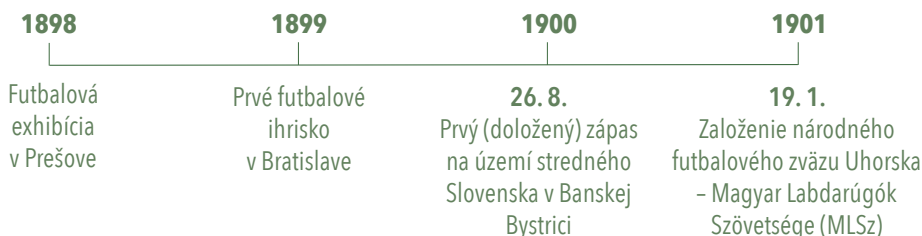
Tá otázka tu bola odjakživa a keďže sa na ňu poctivo a odborne stále neodpovedalo, objavuje sa zas a znova. Ktorý klub na území Slovenska je najstarší? Pretože k tomuto prívlastku sa hlásia na východe krajiny, ako aj v Bratislave, ba čosi-kdesi sa aj od Banskej Bystrice ozvali nejaké hlasy. Nuž, skúsili sme tento fakt aspoň neoficiálne rozlúsknuť slovami Tomáša Černáka, historika, ktorého srdcovou záležitosťou je futbal a spojil v ňom odborné vedomosti so záľubou. A tu je jeho odpoveď na položenú otázku:

„Začiatky organizovaného futbalu na území dnešného Slovenska sa viažu ku koncu 19. storočia. Rôzne telocvičné spolky tu pôsobili aj predtým, ale do roku 1898 nemali na našom území vytvorené futbalové oddiely. V dňoch 29. až 30. mája 1898 zorganizoval veľmi aktívny prešovský telocvičný spolok ETVE športové slávnosti v Prešove, v rámci ktorých budapeštianske mužstvá BTC a Ó-Budai TE predviedli, ako vyzerá futbalový zápas. Na slávnostiach štartovali tiež pretekári prešporského spolku PTE, ktorí po návrate domov založili v rámci PTE futbalový oddiel. Stalo sa tak niekedy pred 5. júnom 1898, keďže práve v tento deň dobová tlač informovala o jeho vzniku. Ani presný dátum vzniku futbalového oddielu pri prešovskom ETVE nie je známy, pretože vo výročnej správe spolku za rok 1898 sa nič také nespomína. Nevieme teda presne určiť, ktorý futbalový oddiel bol na území dnešného Slovenska založený ako prvý. Isté ale je, že rokom 1898 sa začínajú dejiny futbalu na Slovensku. Nie však dejiny slovenského futbalu, pretože všetky futbalové oddiely, ktoré vznikli pred rokom 1918 na území dnešného Slovenska, boli maďarské, nemecké alebo židovské. V prvej dekáde 20. storočia sa postupne vytvárali ďalšie futbalové oddiely takmer v každom meste a napríklad v rámci vtedajšieho Prešporka ich vzniklo hneď niekoľko. V roku 1914, keď vypukla prvá svetová vojna, bol už futbal na území dnešného Slovenska, a najmä v Prešporku, etablovaným športom.“

inklinujeme k pomenovaniu, ktoré sa už uchytili v cudzine. Najmä z angličtiny sa nám do slovníka dostali mnohé výrazy, ktoré berieme úplne samozrejme a už im ani nehľadáme ekvivalent v materinskom jazyku. Veď ani len ten základný futbalový pojem „gól“ nie je nášky. Poďme ďalej: hetrik, double, treble, ofsajd, penalta, foul. A samozrejme, samotný futbal... Hoci prvoplánovo človeku napadá, že etymológia slova futbal

vznikla v súvislosti s činnosťou kopania do lopty nohou, nemusí to byť pravda, pretože existuje aj druhá teória, že slovo „football“ pôvodne znamenalo „hry hrané pešo“, na rozdiel od športov na koni, ktoré obľubovala v stredoveku šľachta.

Pri hľadaní a tvorbe futbalovej terminológie si úspešnejšie počínali fanúšikovia na území dnešnej Českej republiky, hoci tým sa

I. kapitola (1898 – 1918)

popri pôvodnej angličtine „plietla pod nohy“ ešte aj nemčina. Napríklad v prvom písomne zachytenom českom futbalovom názvosloví sa nadmieru užíva pojem „kopáč“, čo bolo synonymum pre hráča. Útočníci sa volali „borci“ a odlišovali sa podľa toho, z ktorej časti ihriska útočili na súperovu bránku. Logicky, tí skraja boli „krajní borci“ a v strede „prostřední borci.“ Dnešných stredopoliarov označovali ako „kryčův“ a pomenovanie „záložníci“, čo sú v modernej dobe hráči medzi obranou a útokom, bolo v dobách futbalového praveku určené pre obrancov. Ako sa

píše v knihe *Svet deväťdesiatich minút*, hru rukou sa označovala za „hru ručmo“ a futbalové pravidlo bolo doslova „zákonom“!

Brankár alebo vartáš?

Na úsmevné doplnenie pojmov môžeme využiť ešte aj informácie Jána Beňušku, ktorý čerpá z prameňov a písomností ľudí a archívov na strednom Slovensku. Cituje napríklad výňatky z pravidiel na jednom zachovanom plagáte, kde sa uvádza, že „s výnimkou vartáša musia hráči strkať loptu len nohami.“

Mužstvo FC Sunderland z roku 1913

1901

29. 9.
Prvý zápas
českého klubu
v Petržalke

1907/1908

Premiérový ročník
uhorskej súťaže
riadených MLSz
vo vidieckych
okresoch

1913

V Bratislave hral
FC Sunderland

1914

V Bratislave
hral Glentoran
Belfast

II. kapitola (1919 – 1938)

Prvý slovenský klub

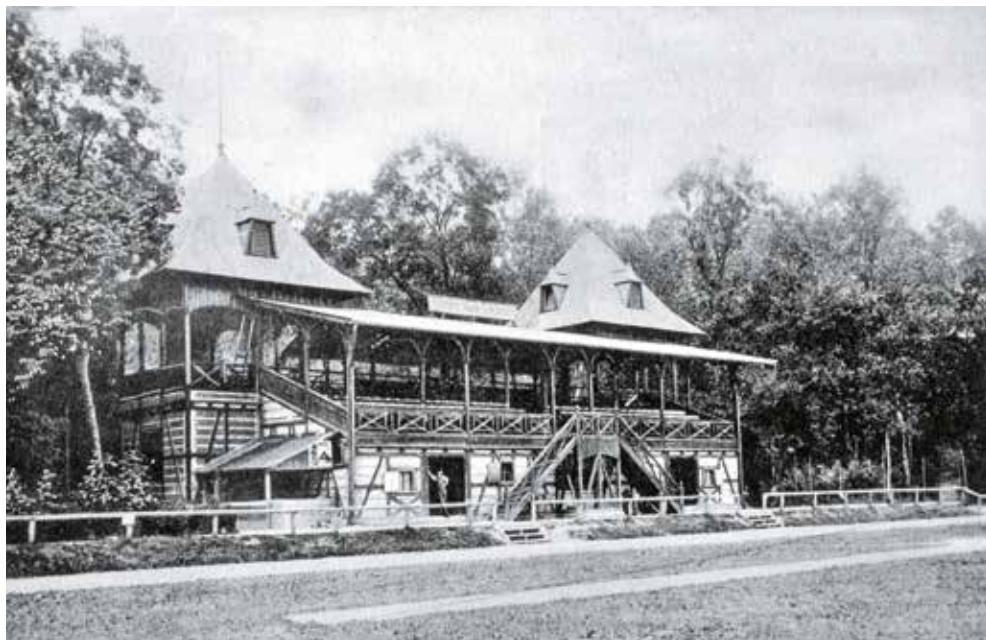
Založenie najpopulárnejšieho a najúspešnejšieho slovenského futbalového klubu • Zápis rusínskeho ŠK Rusj Užhorod do histórie • Neprehliadnuteľní Oleksa Bokšaj a Gejza Kalocsay • Futbalový zväz naozaj slovenský • Aj to sa stalo: Newcastle United prehral v Bratislave 1:8

Tesne po prvej svetovej vojne v meste na Dunaji, vtedy ešte Prešporku, Pressburgu alebo Pozsonyi, pôsobili maďarské či nemecké futbalové spolky ako napríklad PTE, Ligeti, Donaustadt, atď. Po jeho obsadení československým vojskom v januári 1919 však v miestnych zapálených športovcoch vznikla myšlienka vytvoriť nový domáci („náš slovenský“) futbalový klub. Aj keď šlo o slovenský klub, nemožno však pritom neuznať realitu, že hlavnú zásluhu na jeho vzniku mali Česi.

Do mesta, ktoré sa už od 5. marca 1919 oficiálne volalo Bratislava, boli presunuté viaceré legionárske pluky a vojaci si často

krátili dlhé chvíle okrem pitia aj športom a najmä už vtedy populárnym futbalom. Spoza rieky Morava prišli nahradiť monarchistickú administratívu aj úradníci, financi či žandári a ako uvádzajú autori knihy *100 rokov klubu (1919 – 2019, ŠK Slovan Bratislava)*, „tak sa tu objavili aj ľudia, ktorí sa v Prahe až po uši zahĺbili do funkcionárčenia v Slavii“. Išlo konkrétne o riaditeľa pobočky Agrárnej banky Karla Helmutha a riaditeľa bratislavskej telegrafnej ústredne Antonína Humhala. Ten si neskôr, keď vznik a história prvého slovenského klubu pri Dunaji dostala aj knižnú podobu, spomínal na futbalové posolstvo, s ktorým

Futbalový štadión PTE Bratislava na začiatku 20. storočia

Jedno z prvých hráčskych zložení I. ČsŠK Bratislava

z Prahy prišiel. „Keď som v polovici marca odchádzal do Bratislavy a lúčil sa s priateľmi zo Slavia, v ktorej som dlhé roky pôsobil, Jenda Košek (bývalý skvelý futbalista „zošitovaných“ – pozn. red.) mi pri rozlúčke povedal: Tedy, Antone, príjemnou cestu, mnoho šťastia na novom pôsobišti a udělej tam klub. Abychom se sešli tam u vás, na Slovensku, aj na zeleném trávníku.“ Tak sa píše v knihe *Polstoročie v belasom*.

Práve svedectvo Antonína Humhala pomáha aj dnes pri sledovaní ciest, vedúcich k vytvoreniu prvého slovenského klubu. Jedna stopa viedla na Kuchajdu, kde sa vtedy hrávali futbalové zápasy, pretože Petržalku, kde boli sústredené všetky športoviská, ešte okupovali maďarské vojská. Druhá stopa ukazuje na stretnutie do Grajciarovho hostinca na Mariánskej ulici (neskôr La Paloma, potom Smíchovský dvor a dnes, žiaľ, ruina), na ktoré ďalší z českých iniciátorov založenia klubu Josef Beneš, citovaný v storočnej pamätnici, spomína takto: „Chceli mať svoj československý klub – vedľa dvadsať maďarských! Chceli ukázať, že i na tom ťažko utláčanom Slovensku sú športovci, ktorí budú hájiť československý šport na našom Slovensku a v našej Bratislave.“ Tretia stopa potom smerovala do kaviarne Panónia

na Štúrovej ulici, kde sa ustanovil prípravný výbor na čele s Antonínom Humhalom a štvrtá k policajnému kapitánovi Richardovi Brunnerovi, ktorý sa k tomuto výboru pripojil a neskôr sa stal prvým predsedom nového klubu. Na konci týchto ciest bolo naplnenie plánov nielen týchto pánov, ale stoviek Bratislavčanov, túžiacich po existencii klubu, nie maďarského, nie nemeckého, ale „nášho“!

Prvý československý futbalový klub v Bratislave

Stalo sa tak v sobotu 3. mája 1919. Na ustanovujúcom zhromaždení v menze Ministerstva s plnou mocou pre správu Slovenska na Gondovej ulici vznikol I. Československý športový klub Bratislava. Skrátene I. ČsŠK. Zvolený predseda Richard Brunner sľúbil, že sa postará o to, aby mal klub po otvorení mosta a po uvoľnení Petržalky dobré ihrisko. A kým to nebude možné, zabezpečí voľné priestranstvo na Kuchajde. „Pre športovú prácu v pravom zmysle slova našli sme výborného organizátora z pražského Novomestského SK známeho futbalistu Josefa Beneša. V krátkom čase zorganizoval a obliekol futbalové mužstvo a začal ho trénovať,“ dopĺňa dianie publikácia *Polstoročie v belasom*.

Skutočnosť, že zákony „robené od stola“ sú často prekážkou pokroku, potvrdzuje fakt, s ktorým sa borili ľudia z I. ČsŠK ešte ďalších pätnásť rokov. Aj v Československej republike, ktorá nastúpila po rozpade monarchie, totiž platil tzv. národnostný futbalový kataster. Ten zakazoval slovenským chlapcom prestúpiť do slovenského klubu, ak už boli registrovaní v maďarskom alebo nemeckom, v okruhu 50 kilometrov. Zrušili ho sa snažili dlhé roky. Obhajoval ho MLSz (Magyar Labdarúgól Szövetsége – Maďarský futbalový zväz), ktorý vznikol rozštiepením SzLSz (Szlovákiai Labdarúgók Szövetsége – Zväzu futbalistov Slovenska), spolku s maďarským názvom, hoci majúci v názve Slovensko, plynule nadväzujúcim na iný MLSz z roku 1901, ktorý pôsobil v Uhorsku. Taká však bola doba v prvých dvoch dekádach 20. storočia, ktorá poznačila dianie v spoločnosti. Tichú podporu mala aj v Prahe, pretože české kluby mohli ľahko získavať slovenských výborných futbalistov. Trvalo to až do roku 1934, keď prešiel návrh na prijatie futbalového profesionalizmu.

O najbližšom slovenskom klube tých čias – I. ČsŠK Bratislava – máme z tohto obdobia veľmi veľa informácií a to nielen

zo slovenských, ale aj českých zdrojov. Na príklad z Lidových novín, ktoré informujú o vzniku klubu v Bratislave i tréningovom zápase medzi prvým a druhým mužstvom, sa píše, že „klub pěstuje mimo kopané též házenou“ a vyzývajú, „všechny Čechoslováky, bydlící v Bratislavě, aby přistupovali za členy a obracíme se též na všechny kluby české i moravské, aby darováním různých sportovních potřeb klub náš, který jest prvně založeným československým klubem na Slovensku a který musí v první řadě čeliti sportu maďarskému, podporovali.“

Znak I. ČsŠK Bratislava

Každý klub musí mať svoj identifikačný znak, dnes sa tomu moderne hovorí logo. A tak to bolo od počiatkov futbalu na našom území. Aj pri znaku I. ČsŠK Bratislava nachádzame pôvodnú českú ideu, pretože kapitán Josef Beneš sa priznal k autorstvu prvého odznaku. „Môj návrh prijali všetci chlapci-futbalisti a potom aj celý klub. Známý znak Slovenska s dvojkrížom sme zasadili do modrého poľa päťcípkej slavickej hviezdy.“

Spoločná fotografia mužstiev pred zápasom I. ČsŠK Bratislava a ŠK Žilina v roku 1928

AJ TO SA STALO

„Nevídaná-neslýchaná udalosť“, tak písal vtedajší *Slovenský denník* o prvom štarte anglických profesionálov z Newcastleu na Slovensku. „Dnes 26. mája 1929 konečne uvidíme pravé anglické profesionálne mužstvo. Štart Angličanov vzbudil na celom Slovensku pravú senzáciu, lebo toto bude prvý prípad, že slovenské mužstvo zmeria sily s anglickými profesionálmi. Po viedenskom neúspechu – porážka od WAC-u 0:2 – prichádzajú Angličania do nášho mesta, aby tu zreparovali svoju prestíž. Je to pre nich veľmi dôležité, lebo Praha a Budapešť, kde majú Angličania tiež hrať, uložili Angličanom po viedenskom neúspechu podmienku, podľa ktorej musia v Bratislave zvíťaziť 4:0, ak chcú dostať plnú odmenu, pôvodne určenú. Jedná sa tuná o peniaze, na ktoré sú synovia Albionu veľmi citliví. Uvidíme teda najlepšieho stredného útočníka a viacnásobného reprezentanta Anglie Gallachera, ďalej vynikajúceho strelca a reprezentanta MacDonalda, Chalmersa. Jedným slovom: Angličania nastúpia v kompletnej zostave a bojovnou náladou. Š. K. Bratislava, ako sa zdá, nastúpi po dlhšej dobe opäť kompletne, prišiel i Čambal na dovolenú. Zápas začína o piatej hodine, z vidieka prídu veľké výpravy, menovite z Trnavy, odkiaľ sa očakáva 500 ľudí.“

Anglickí profesionáli sa však nesprávali profesionálne v predvečer zápasu. V hoteli Carlton, kde bývali, si vraj užívali bohatého pohostenia mierou vrchovatou. Na štadión ich priviezli taxíky, na tribúnach bolo 6000 divákov a rozhodoval „malý sympatický viedenský sudca Braun“, písal *Slovenský denník*. Hostia po nastúpení na ihrisko nechápali,

28. mája 1929.
SLOVENSKÝ DENNÍK

I. Cs. S. K. Bratislava — Newcastle United 8:1 (2:1).

Mužstvo Newcastle Utd. (v kompletnej zostave): Barnes—Maitland, Thompson—Harris. Hill, Mc. Gurley—Urwin, Chalmers, Gallacher, Mc. Donald, Lang.

Mužstvo Bratislava: Holý—Calk, Zeman—Hocký, Poláček, Tráger—Soral, Bulla, Priboj, Čambal, Uher (bol v kompletnej zostave).

Piatk o konte zápasu dobeho. Niekoľko hodín kontinentálneho futbalu sa deň sa neustále v m...

ako je to možné, že I. zvíťazil nad prvotriednym profesionálnym Brill

Táto otázka sa stále v červ nad týmto úspechom. A hohom zápasu diváci výsledkom ani sa nestáli a strelba gólov ohromovala zápasu odval sa na stve, ktoré zaplavilo hráčom slovenského repre Molitno na rúmenách.

Rámec veľkého zápasu hodinovej burky pred il. začala hroviť, nastal krásny majový deň. Okolo pol 5 hod, prúdilo v zástupoch obeceno na ihrisk, ktoré poskytnulo jedinečnú podivnosť.

Práve o štvrt na 6 hod, nastupujú mužstvá, privítané búrlivým potleskom a hneď sa miest máj sympatický viedenský sudca Braun. V niekoľko minútach začína sa najvýznamnejší zápas v histórii slovenského klubu, ktorého výsledok v nedel večer ohromí celú športovú Európu. Lebo niet prípadu, aby prvotriedna ligové mužstvo slovenského futbalu...

ná nie mláde alebo hľadávkovanie. K uplatneniu techniky je však treba času a ten so obranu Bratislavu v nedelu neposkytla a tak Angličania vyšli tes a čestným gólom. Takáto Angličanov tiež nie je dobrá. Dnes, keď u nás prevládá ofenzívna poskytuje skvelé možnosti unikantne, hrajú s krydiami — a celkom rozhodnuteľne vyhrd. začiatok An...

Fotografická spred 20 rokov. Vidíte na naj mužstvo SK Bratislava v bielejch dresoch uprostred a profesionálnym mužstvom Newcastle United, ktoré odišlo na vrchol stáry S. K. Na tomto úspechu sa podieľal A. Bulla z gólov. Vlned mužstvo dierať. Soma Holý, Calk, Čambal, Tráger, Zeman. Ďala slova: Poláček, Uher, Soral a Priboj.

Na tomto prípravu mu: z osadených upomínal na sba Chalmersa na pravej spojke, ktorý bol veda a ktorého branka bola úchvatnou neobyčajnou výpovedi techniky. V celku je výsledok hovorí, aby Angličania sklamali a že by hral na oko, Terdenie také by bolo ten stonapadnutosť.

Zostáva proto faktom, že trieda anglického futbalu bola doslova kontinentálnym futbalom, ktorý opoť anglickéť tak kopadnutosť vlnosol do futbalového hry vlnosť spritru ako synovia Albionu, ktorí v tomto smere sa majú na od kontinentálneho...

počas sa očakávalo, že Angličania prídajú a zvíťazia. Tiež prídali, avšak Bratislava prídala ešte viac a oštrým náporom premohla Angličanov. V 3. min. Soral zbehol, centroval a Uher vstrelil tretiu branku. V 8. min. Uher krížne prenikol, z corneru kontroval a Bulla dobyť štvrtú branku. Kľúční Angličania mrazili kľud a než sa nasadili, dostali z penultimého úniku Bratislavu v 9. min. piatu branku. V 15. min. Uher krížne kopel roh a Čambal nádherným spôsobom hlavou scoroval šiestu branku. V 20. min. bystrá kombinácia Čambal—Bulla, ktorý šliamou renou dobyť gól 7. Angličania presujú a pínou verou, aby odvrátili katastrofálnu porážku a majú prevahu. Vidieť je však morné, obrana Bratislavu je ako skala. V 30. min. je Priboj sramený a Bratislava hrá tes s 10 hráčmi. Obe mužstvá v dôsledku horšavý polevujú. Ut sa ná, že zostane 7:3. Ale v oštrým náporu pred koncom zápasu doťasne Uher ani v polovine ihriska mlč a podnietne frenetickú spurt. Obdivujeme z ľave do centru viastých, ktorí mu prídu do cesty, i Bulla, ktorý mu nasledoval a v slomku sekundy k tým strelcom mlč razomcelo oštrým rák sietou. Uher parádny gólom otvoril a zakráčel smutné scóre zápasu. Hneď na to vyberá sudca Braun končí zápas, obecenstvo sa hne na hráčmi.

Na ihriskí zavládla nemôvoriteľná radosť a starý jedon pán, ktorý viac ako 30 rokov chodí nedelu do madsa na štadión a videl desiatky anglických mužstiev u nás, hovorí: „To sa ešte nestalo, že Angličania hrajú na kontinente, aby utrpeli takú porážku.“

Ražič pred súdom.

Z. Bolehrad, 27. mája.

Pred trestným súdom bol dnes zahlianej proces proti bývalému radikálnemu poslancovi Posilčovi Ražičovi, ktorý 20. júna m. r. sa schádzal skup...

Článok o štarte anglických profesionálov v Bratislave uverejnený v Slovenskom denníku

Futbalové mužstvo Newcastle United

prečo sa domáci chodia jeden po druhom dotknúť svojho brankára. Nemohli vedieť, že Jozef Hollý je v civile kominárom a ten dotyk mal priniesť každému jednému šťastie. Ktovie, nakoľko to pomohlo. Bratislavčania vyhrali 8:1, po tri góly dali Uher a Čambal, dva strelil Bulla. Nadšení diváci odniesli hráčov z ihriska na ramenách.

Už citovaný *Slovenský denník* po zápase uviedol: „*Farby Československa vyleteli na vysoký stožiar a tisíce ľudí medzinárodného sveta sú upozornení, že v strednej Európe žije národ, ktorý má životaschopnosť dávno samostatných, a ktorý má kvality, s ktorými treba rátať.*“ A noviny citovali aj jedného fanúšika, ktorý chodil viac ako 30 rokov nedeľu čo nedeľu na futbal a videl desiatky mužstiev: „*To sa ešte nestalo, čo Angličania hrajú na kontinente. Aby utrpeli takúto porážku!*“

V útoku I. ČsŠK boli Šoral, Bulla, Príboj, Čambal, Uher, ktorých volali „piati s desiatimi nohami,“ lebo všetci boli „obojnohí“. Víťazstvo malo aj iné dôsledky a tými boli odchody hráčov. Čabelka šiel študovať do Paríža a hrať za Red Star, Uher do Sparty, Poláček a Zeumann do Slavie, kam okľukou cez Teplice zamieril i Čambal.

Futbalové mužstvo I. ČsŠK Bratislava